

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáca-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>		Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.		Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >		<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >		Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >		Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>		Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.		Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >		<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Június 8.

Mindég nevezetes és emlékezetes marad e nap a magyar történelem lapjain, mert ez a király és nemzet közötti kiengesztelődés nagy napja; s fényes tanúsága a magyar szívek ragaszkodásának a királyi kormányzás, a monarchikus eszme iránt, mely a magyar nemzet dicső múltjában gyökeredzik!

A magyar hazaszeretetnek s lelkesedésnek egy szép és emlékezetes eseménye játszódott le századunkban.

Mindenki lelkesen gondolt ama napokra, midőn e szép magyar haza térein szájról-szájra szállt a »Talpra magyar«; a midőn ezrek szívéből tört elő az eskü szava: »Esküszünk, hogy rabok tovább nem leszünk!« . . . a midőn a lelkes honfiak ezrei bámulatos önfeláldozással csoportosultak a szabadság zászlója alá, . . . mely okozta aztán azokat a reményen felüli, valóban bámulatos eredményeket! . . .

De amitől félt a »legnagyobb magyar«: Széchenyi, ki ellenezett minden erőszakos átalakulást, mely a magyar nemzet lételét kockáztatná, ki Magyarországnak csak fokónkénti fejlődését, megerősödését akarta: bekövetkezett! . . . Elvakulva a meglepő nagy eredményektől, melyeket az óriási lelkesedés nagy erőfeszítések s annyi honfi vér árán elért, a vezetők belevitték a nemzetet a forradalomba. A debreczeni nagy templomban meglagadtatták a nemzettel egész múltját!

Következett az orosz interventio, s utána jöttek a gyásznapok; . . . növekedett a nemzet vértanuinak száma; . . . a honfi hontalan lett saját hazájában. . . a haza dalnokai »hallgató ajakkal« siratták a régi dicsőséget; . . . »a nemzet millióinak szemében gyásköny ült! . . .

Végre a magyarok Istene megelégette a megpróbáltatást! Útött az irgalom órája! . . . letűnt az éj, s felderült a hazára a kiengesztelődés bibor hajnala! . . .

Elküldte az Isten egy angyal-szelid-ségű hölgyben a béke galambját, hogy a királynak szerelmét, a nemzetnek pedig a béke olajját hozza.

Egy nagy férfiut is támasztott az Ur az ő népéből, ki vérző szívvvel látva a tarthatatlan és nemzete önérzetét mélyen sértő és lenyűgöző tényeket: ezen változtatni törekedett!

Nagy munkájába került, mert küzdenie kellett a letűnt szebb idők ábrándjával, le kellett győznie a bécsi magyar-ellenes párt ármányait, s kibékítenie a nemzetet uralkodójával.

Legyen ezért áldott emlékezte a »haza bölcsé«-nek, Deák Ferencznek!

Az ő hazaszeretete, bölcsesége, jó szívé királyunknak kegyessége, s a magyarok iránti jó indulata és a »béke galambjának« közbenjárása: megteremtette a kiegyezést, melyre következett 1867. június 8-ika, midőn felséges királyunk szent István koronájával megkoronáztatott, midőn elhangzott a királyi eskü szava, s visszhangzott az milliók szívéből! Ezzel ő felsége sok tekintetben jóvátette ama méltatlanságokat, melyeket Magyarország rövid 18 év alatt szenvedett.

A történelmi kritika találni fog és talál sok kifogásolni valót e kiegyezésben, de az tény, hogy a király nem bánta meg e tettét, a magyar pedig megmutatta minden kínálkozó alkalommal, hogy szerfele királyát, rajong érte!

Azóta 28 év telt el. S ez alatt a nemzet, mely annyi reményt fűzött a kiegyezéshez, melytől oly nagy eredményeket várt, azt, amit Széchenyi mondott, hogy »Magyarország nem volt, hanem lesz«: e reményében, e várakozásában csalódott. . . . A tékozló fiak kezdik elpazarolni a nagy Deák Ferencznek drága örökségét! . . . A helyett, hogy ezt a nemzet érdekében tovább fejlesztenék, a saját önző, hatalmi érdekükre használják ki, sőt készek az ellen frontot is csinálni. . . .

A helyett, hogy Magyarországot a kiegyezés alapján közgazdasági kulturális

és politikai tekintetben, nemzeti szellemben tovább fejlesztenék: holmi külföldről importált radikális intézményekkel akarják boldogítani (?), s a nemzetet régi erkölcséből, s eredeti nemzeti szokásaiból kivetkőztetni, s így lassan-lassan a tönk szélére juttatni.

»Isten óvja nagy veszélytől mi magyar hazánkat!«

B. L.

A meghunyászkodás.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« a fennebbi cím alatt a következőket írja:

A miniszterelnök személyében megtestesült állami tekintélyt, mely még nagyon rövid idővel ezelőtt kardesörtetve nyilatkozott meg egy ékes szónoklatban a tisztelt ház előtt, nem látjuk ma sehol. Hogy egy kormánypárti lap ékes hasonlatával éljünk, elbujt a sövény mögé Báró Bánffy Dezső a hadügyminiszternek udvarol, a kormánypárti lapok pedig ma félig kérőleg, félig fenyegetőleg írják, hogy a delegációban pedig szó se legyen arról, hogy a külügyminiszter elküldte-e Rómába azt a jegyzéket, melynek elküldéséhez a magyar miniszterelnök ismételve ragaszkodott. Sőt olyasmit is olvasunk valamelyik kormánypárti lapban, hogy a ki ezt a kérdést felvetni merészkedik, az az ultramontanizmusnak tesz szolgálatot. Az reakzionárius és klerikális. Ma már a félhivatalos és nem félhivatalos kormányt támogató lapok egész nyíltan hirdetik, hogy nem is képezhet az kérdést többé, elmegy-e a jegyzék, vagy sem, marad-e Agliardi, vagy sem? Hogy is ne. Ma csak az a kérdés, melyben a kormánypárt a hazafiság non plus ultráját látja megtestesülve, hogy meg kell szervezni mindent, a mit a közös kormány pénzben követel. Mert így kívánja ezt a kormánynak és pártjának érdeke: hogy az ország gazdasági ereje mit szól hozzá és megbirja-e, azzal még törődni sem érdemes. Ugy látszik tehát, hogy az alig egy-két hét előtti nagy hangu hetvenkedést egyszerre szörnyű ijedelem váltotta fel. A miniszterelnök a sövény mögött nézi az események fejlődését, s a kormánypárt elképedve beszél arról a legújabb klerikális merényletről, melyet terveznek azok, kik a delegációban tudni akarják, miként respektálja a külügyminiszter azt a kormányelnöki tekintélyt, mely Budapesten azt hirdeti, hogy a mit kimondott, ahhoz kérelhetlenül ragaszkodik, Bécsben pedig meglapul és beadja derekát. A játék, melyet űznek, oly botrányos, hogy még jobban felháborít, mint az a csuf meghunyászkodás, melyben a liberális

kormánypolitika hazafisága tetszik magának a delegációk most meginduló munkája előtt. A történelmi fejlődés különben még csak ezután kezdődik igazán, s az előzmények után igen érdekesnek ígérkezik.

Lapszemle.

Budapest. 1895. június 7.

»Magyar Állam.« »Idők jele« című vezércikkében arról szól, hogy valahányszor veszély fenyegeti az uralkodó rendszert, — az egyház ellen zudítják a nyugtalankodó elemeket. Christiavos ad leonem! Így tett a magyar liberális párt is. A pénz fogyatékán, a szocializmus nyakunkon, közgazdasági krízis, a társadalmi és politikai élet tespedése, a korrupció növekedése stb. lett az ő uralmuk eredménye. A bajon segíteni nem tudunk: elveszik az egyházpolitikát. A proletárok készségesen segítik e terv keresztülvitelét, a katolikusok pedig meglepetve, készületlenül, szétzülve állunk. Ismerjük be mulasztásainkat, szedjük össze magunkat s akkor a pogányságnak ez az új támadása sem fog ártani az egyháznak.

„Hazánk“. A delegációkról vezércikkhez. Bevezetésül hangsúlyozza, hogy alig kezdődött delegacionális ülészek nyomottabb hangulat mellett, mint a mai, amelynek preludeumát képezik a Bécsben elhangzott elnöki beszédek. Mert úgy az osztrák, mint a magyar delegációknak felette kellemetlen a feladata, nehéz a helyzete a fennfőrgő politikai, társadalmi és gazdasági viszonyok között, mikor új áldozatok kell hozni annak a chimerának, a mely európai egyensúly és nagyhatalmi pozíció néven a monarchia vér- és pénzben adózó népeinek anyagi erejét annyira kimerítették. A hadügyminiszter újból követel, s a követelések folytonos emelkedésében végzetes következtetés van. A delegációk mindenkora kompakt majoritásnak meghajlását képviselik a közös kormány előtt. A nemzet követelte a katonai intézményekben a nemzeti tartalmat s később gazdasági követeléseket formulázott a hadseregrel szemben. De ezek megtörték az uralkodó pártnak szolgálatkészségén. Az uralkodó többség most is teljes megadással járul a közös kormány elé. Az ellenzék a delegációban igen szomorú szerepre van kárhóztatva, mert a független gondolat az albizottságok homályából soha tiszta világosságra nem léphet, a tárgyalások sulypontja mesterségesen el van terelve a plenáris ülésekből. A delegációkban a politikai élet sivársága tükröződik vissza évek óta.

„Nemzeti Ujság.“ A delegáció megnyitó ülését tárgyalja. Gróf Andrássy Aladár abbéli kijelentését, hogy Goluchovskytól várja azt a mit Kálnoky elmulasztott, hogy a monarchia politikája a Balkán-félszigeten a magyar érdekeknek teljes egészében megfelelően, szenzációnak jellemzi. De megjegyzi, hogy aligha érezte át egészen szavainak jelentőségét, mert hiszen azokkal ki-méletlenül elítélte a kormánypártot is, mely a volt külügyminisztert annyira ideig támogatta, s igazságot adott az ellenzéknek, mely annak politikáját kifogásolta. Továbbá a meglepetéseket emeli ki, melyekben Krieghammer hadügyminiszter a delegációt részesítette. S a roppant összeget úgy bírálja el, hogy nem csak halaszthatlanoknak, hanem még szükségeseknek is lehet mondani. S mindezt feléri azon körülmény, hogy a hadügyi vezetés, ennyi áldozatért, még csak semmi előzékenységgel sem viseltetik a magyar közvéleménnyel szemben.

„Nemzet“. A delegációkról ír. Bevezetőleg kiemeli gróf Andrássy Aladár beszédét, mely elismeréssel adózott Kálnokynak a béke fenntartása körüli érdemeiért, s egyúttal a Balkán-államokhoz való viszonyunk fontosságának reményében Goluchowskyt üdvözölte, mert ő, kinek ott közvetlen tapasztalatai vannak, politikánkat sikeresen fogja érvényesíteni. Továbbá áttér a közös költségvetésre, s a fokozott követeléseket a monarchia véderejének szükséges fejlesztésében indokoltaknak találja. S fejtegetéseit azzal végzi, hogy az ilyen dolgokban nem lehet s nem szabad takarékoskodni, mert ez a védképességet csökkentené.

„Pesti Hírlap“. A dualizmus kérdését tárgyalja. Hangsúlyozza, hogy Magyarország hűségesen és busásan fizetett és a mikor mégis fölemelte panaszhangját, nem annyira a közös kiadások összegét találta sérelmesnek, mit inkább azt, hogy áldozatkészségeért nem kapta meg soha, amit jogosan követelt. Magyarország sohasem avatkozott Ausztria belügyeibe, míg a Lajthántuliak letértek a szövetség, az egységes állam útjáról és szétörték azt nemzetiségi területekre. Számtalanszor belemarkoltak belügyeinkbe: igaz, hogy mindannyiszor megégették az ujjaikat. A magyar állam megizmosodott és a tények fényesen igazolták Deák művét. Ennek dacára — írja tovább — fájó érzéssel nézi a közös költségvetést, 153 és fél milliót követel a militarizmus a jövő évre. Falánk étvágygyal fogyasztja századunk végén a fejlett civilizáció verejtékes munkájának drága gyümölcsét. Mennyi nyomort, társadalmi bajokat lehetne orvosolni ezzel a pénzzel! Elítéli ezt a falánkságot, hibáztatja a hadügyminisztert, a ki

kénye-kedve szerint átlépi a költségvetési hiteket és ez által lehetetlenné teszi a rendszeres állami gazdálkodást. Felhívja a delegátusokat, hogy szabjanak határt a túlköltekezési rendszernek és tanítsák meg a katonaurakat a törvénytiszteletre.

„Pesti Napló“ kiméletesen ugyan, de szintén Krieghammerrel, az új hadügyminiszterrel foglalkozik a delegacionális ülések alkalmából. Alapos statisztikával mutatja ki, hogy a közös kiadások Krieghammer alatt is szabályos számtani haladványokban növekednek évenként 4—4 millióval, ami állandó teherszáporodást jelent. A delegációt figyelmezteti a takarékosagra. Ajánlja, hogy készítsék elő a seregszervezet és igazgatás, a ruházat és ki-kepzés egyszerűsítését, ami a harcoképesség gyöngyítése nélkül könnyítse a katonai kiadásokat. Ezenkívül támadja a harmadik katonai akadémia kérdésében adott érthetetlen válaszáért a hadügyminisztert és szintén statisztikai adatokat sorol fel arra nézve, hogy az elodázhatatlan szükség. A hírhedt 25. §-ra vonatkozó hadügyminiszteri véleményt is szeretné hallani és e tekintetben a delegációnak kell a provokációt megtenni.

„Budapesti Hírlap“ a delegáció megnyitására, vezércikkhez. Párhuzamba állítja a két elnök: Lobkovitz és Andrássy beszédét. Mindkettő Albrecht főherceget paréntálta, — jele, hogy megszavazzák a hadügyi költség emelését. Lobkovitz Kálnokyt magasztalta, — Andrássynak is volt elismerő szava, de gáncsolta is, hogy Keleten nem jól képviselte országunkat. Méltán kérde a B. H.: miért szavaztak eddig bizalmat neki külpolitikájáért? Lobkovitz feltétlenül előlegezi a bizalmat Goluchovskynak. — Andrássy csak feltételesen, ha jobb keleti politikát csinál. A delegáció tehát harciasan kezdődik.

„Magyar Hírlap“ vezércikkében azt írja, hogy míg a boldodult Bauer báró legalább azzal a katonás válaszzal torkolta le a magyar katonai akadémia kérdését, hogy a míg ő azon a helyen ül, abból nem lesz semmi, addig taktikus utódja: Krieghammer báró ugyanezt diplomatikus modorban teszi, óvatosan, finom körülírással. A delegációt igyekszik elaltani és ha mégis rakoncátlanoknál talál, akkor ráhagyja: igen fiaim, meglesz! Ha aztán egy év múlva reklamálni fogják, akkor mentegetőzni fog; ejnye, hogy is felejtették el! És következik újból az ígélet. Ez a Krieghammer báró taktikája... Ezt a taktikát elítéli a »Magyar Hírlap« mert

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Lehűtött érzelmek.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Valnicsek Béla.

Kunos Antal dédelgetett kedvence volt a mamáknak is, meg a leányaiknak is. Közönségesen úgy hívták, hogy csunya Anti, pedig ha egy fiatal hölgy mondja valakinek, maga csunya, biztos az ellenkezőjét kell érteni. A Kunos Anti is igen jól tudta ezt, nem csoda hát, ha kissé elbizakodott lett. És az elbizakodottsága különösen abban nyilvánult, hogy éppen nem tartotta valami nagy szerencséjének, ha valamelyik »legszebb«-nek kikiáltott leánynak bemutatják. Ugy adla, mintha csöppet sem érdeklődnek, pedig néha-néha bizony megmozdult a szive egyik-másik szépség láttára. Hanem csak a szive mozdult meg, amit úgy sem lát senki, legalább Kunos Antinál nem. Mert a tekintete, az csak olyan semmitmondó, hideg maradt, mint rendszeren. A szemei csöppet sem voltak »beszédesek«, aminők például a barátaié, de sőt a beszéde is vontatott, érdektelen volt, mint mikor a legunalmasabb témáról folyt a szó. Talán ez a kimért, tartózkodó viselete, vagy a szépsége (meg kell adni, hogy szép volt), hatott a hölgyekre, nem lehet tudni. Annyi tény, hogy mindenütt becézgették.

Mikor Szeredre tették a járásbíróshoz irtoknak, eleivel igen rosszul ment a sora. Seghóvszem tudott beleszokni a kisvárosi életbe. Mivelhog születése óta folyton nagyvárosban

élt. Szerednek az intelligenciája kevés volt neki, aztán nem is volt, ahol jól érezte volna magát. Hanem azért nem telt bele öt hét és megismerkedett a telekkönyvvezetővel, a kinek csinos fiatal felesége volt. Kunos Anti, a csunya meg a telekkönyvvezető, Makó Gyula hamar összeszoktak s jó barátok lettek. Énaptól fogva Anti napos vendége lett Gyulának, ha ugyan »napos«-nak lehet azt nevezni, aki minden este vaesora után átnéz a barátjához. Hát mondjuk, hogy esti vendége lett... mindennap. Az estéket pedig úgy ütötték agyon, hogy összeültek hárman: a telekkönyvvezető, a felesége, meg Anti és elkártyáztak. Az asztal két szélén rendszeren Makó Gyula ült, meg a felesége: középen Anti.

Megesett olykor, hogy Kunos Antal bizonyos elfoglaltsága miatt egy-két napig nem ment át a telekkönyvvezetőkhöz. A harmadik nap akkor így fogadták Gyula is, a felesége is: jaj de rég nem láttuk Kunos urat. Antinak ez hízelt. Tessék, gondolta magában, két napja csak, hogy nem voltam náluk s már azzal fogadnak, hogy rég nem láttak, ami biztos jele annak, hogy vendégük vagy inkább barátjuk vagyok.

És Kunos Anti tovább szötte gondolatait. Világos, hogy szeretnek tehát a fiatal asszony is szeret. Telán vakmerőnek látszik ez a következtetés, de Anti ettől sem rettent vissza. Ő azt gondolta, hogy tisztában magával, Igen, a fiatal asszonynál is hódított, csak úgy, mint a többinél ő is belégabalyodott, csak úgy, mint a többi.

Mikor pedig valaki azt hiszi magáról, hogy

szeretik, a legképtelenebb dolgokra lyukad ki. Azokat a kicsinyes jeleket is — amelyek talán egyébkor fel sem tűnnek — ilyenkor arra magyarázza, hogy a szeretet sugallta jelek. Anti is ilyenképen magyarázta a dolgot s a szép telekkönyvvezetőnének minden tekintetét, minden mozdulatát az iránta tanusított szeretet, szerelem nyilvánuló jeleinek tartotta.

Ha az a fiatal asszony olykor hosszasan felejtette Antalra a tekintetét, Kunos azt gondolta, hogy azok a szép szemek epedően forrón tapadnak arcára s kész volt a magyarázattal: szerettedik. Pedig az a szegény szép asszony csak azért nézett rá úgy, mert Anti elfogta a biztosnak vélt ütését az aduttal.

És ez csak egy volt a sok félreértés közül, aminők százával fordulnak elő az olyan elbizakodott uracsoknál. Kunos mindent a maga javára magyarázott, a szép asszony meg egészen másra gondolt.

Egyszer aztán Antival is olyasmi történt, ami hideg zuhany volt lángoló érzelmekre, melyeket persze szokása szerint erősen pállástolt.

Épen együtt ültek, de a kártyázás egyiküknek sem ment. Olyan beszélgető, hangulatban voltak mind hárman s észre sem vették, hogy a telekkönyvvezető csak kever-kever, anélkül, hogy osztana. Szó-szóra, mondat-mondatra következtelt s a végén oda lyukadt ki a társalgásuk, hogy a fiatal asszony arról az időről kezdett beszélni, mikor még Makó Gyulával, a férjével ismeretségük első napjait élvezték.

— Emlékszel Gyula, mikor Zsigán mulat-

szerinte a hadseregnek nem érdeke, hogy egyik tápláló nemzete elidegenedjék tőle. A ki így bánik velünk, az nem lehet jóbarátunk. A hadügyminiszter, mikor a neki megszavazott összeget nem a delegáció határozata értelmében használta fel, imparlamentális eljárást tettek és a magyar katonai akadémia kérdésénél a magyar parlamentarizmus kérdésévé tette. Így végzi: a delegáció kötelessége, hogy a hadügyi kormányzattól több őszinteséget is követeljen, egyúttal több törvénytiszteletet is és ne feledkezzen meg a magyar állampolgárok adózó képességéről sem.

Magyarország. Rartha Miklós tollából »Vivát husz millió« cím alatti vezércikkében konstatálja, hogy ma már minden országban nemzeti hadserege van, a katonaszkóka közteher, melyet mindenki egyformán visel. Tehát a természetes állapot az volna, hogy a hazafiság, vagyis a közbíróért való áldozatkészség és a közbírónak őszinte szeretete, a hadsereg szellemében kulmináljon. A nemzeti lelkesedés a hadsereg szelleméből kellene, hogy kisérvénnyel ott kellene mintákat találni a honfiai kötelességek törvényéhez. De mi ki tudjuk magyarázni a mesterséges állapotot is. Mi el tudjuk tenni, hogy a hadsereg ne tekintse magát az alkotmányos intézmények egyik tagozatának. Mi meg tudjuk okolni, hogy a hadsereg költségei nem az országgyűlés által állapítottak meg. Mi elfogadjuk azt a helyzetet, hogy a hadsereg német intézmény legyen és házi oltárán ne annak az istennek áldozzon, amelyhez mi imádkozunk. Továbbá felszámolja mennyi gazdasági bajainkat persze csak költség nem kerül, hanem a közös hadügyi dolgokra meg kerjük szavazni. De hogy magyar nevelést kapjon a tisztikar; vagy hogy felesküdjék a katonák a magyar alkotmányra, avagy hogy magyar zászló alatt, magyar vezényszó mellett szolgáljon: szóval, hogy szemben ezzel a borzasztó teherviseléssel, a magyar nemzet és a magyar haza megnyerje a biztonságnak azt az érzését, hogy nemzeti hadsereg áll őrt jóléte, szabadsága és békéje fölött, ez az egyszerű, természetes és jogos kívánság rideg makacs-sággal utasított vissza. Mert az lehetséges, hogy Magyarország tönkre menjen a katonai terhek alatt; de az nem lehetséges, hogy Magyarországot magyar katonaság oltalmazza!

Egyetértés. Kossuth Ferencz aláírásával hoz cikket a delegáció ülése alkalmából. A nagy Kossuth fia Kreighammer nevét »háboru kalapács«-ra fordítja át és arra inti, hogy kalapácsolhat az excellenciás ur halomra milliókat, készíthet ismétlő fegyvereket, de azért

mégsem lesz egységes az a hadsereg, mely különböző nemzetiségekből állván, mégis a feketesárga zászló alatt és német szóra mozog. A közös hadseregben a magyar haza fogalma egy száműzött fogalom, mely betemetve marad a magyar ember szívében és csak azt a titkos érzést sugallja, a mely a szolgálatot terhes kötelességének bélyegzi. Kalapácsoly — így végzi Kossuth — ismétlő fegyvereket és husz milliót: de a mostani rendszerrel egyet össze nem kalapácsolhat és ez az egy: a szellemi rugó, a mely azt a magyar közmondást teremté, hogy »rövid a kardod ücsém, told meg egy lépéssel.«

Tanulmányok a házasságkötésről és az anyakönyvvezetésről.

(Vége.)

A cseleli anyakönyvvezető már ünnepélyesebben csinálja a dolgot. Annymira ment előzőekben, hogy habár házasságkötés nem volt ottlétem idejére bejelentve, beidézett egy a következő napon megeskendő cipész és 24 órával a kitűzött határidő előtt költötte meg vele a házasságot. Hosszu beszédet ugyan ez sem tartott, mert ezt Poroszországban, mint mondám, nem szabad, de mégis figyelmeztette a feleket a házasságkötés jelentőségére és azon lépés komolyságára. Még szebben dikciózta a szászok. Ezeknél ugy Lipcsében, valamint Drezdában már a házasságkötési terem berendezése is ünnepélyesebb szint kölesönöz a házasságkötési aktusnak. Az ablakon és ajtókon sötétzöld szövetből portiók, a falakon a király arcképe, a jegyesek részére bőrrrel bevont karszékek, a tanúk oldalt a jegyesektől foglalnak helyet két kisebb karszéken. Az anyakönyvvezető Lipcsében és Drezdában újonduj frakkban és kifogástalan fehér nyakkendőben jelent meg, megjegyzem, hogy miután nem voltam előre bejelentve, nem az én jelenlétem folytán öltözködtek így. A bevezető beszédben különösen a drezdai a feleket nemcsak a lépés fontosságára és azokra a kötelességekre, a melyeket ezáltal elvállalnak, figyelmeztette, hanem szívök vonzalmára és a házassági hűségre és hitvesi szeretetre is appellált. A beszédek igen szépek és az egész eszelekvény igen méltóságos volt és mondhatom, hogy részemről kívánatosnak tartom, hogy az anyakönyvvezetők nálunk, legalább a nagyobb városokban, ne a berlini mintát utánozzák. Drezdában még azt a különös berendezést is találtam, hogy míg egyebütt a házasságkötést mindig többé vagy ke-

vésbé diszes asztal mellett végzik, itt az anyakönyvvezető magasabb emelvényen, külön polczszerű kathedra előtt ült, illetve a házasságkötési szertartás alatt állt. Ezen polczon feküdt az anyakönyv is és a szóbeli kijelentések megtétele és a jegyzőkönyv felolvasása után a megjelentek szintén az emelvényre léptek és ott irták alá a bejegyzést.

Berlinből kirándulást tettem Potsdamba. Egy tanácsos urhoz utasítottak, a ki meglehetősen kicsinylőleg nyilatkozott az egész Standesamttról. Ez az ur egy igazi burkus Krautjunker, miután kiküldetésem célját neki magyaráztam, körülhelül így nyilatkozott: »Tehát önök azt akarják most behozni, a mitől mi már szabadulni szeretnénk. No hát tanulja meg, hogyan kell a dolgot nem csinálni. Az egész intézmény felette komplikált és különösen egyszerűbb viszonyok mellett — a milyenek bizonyára Önöknél vannak — nagyobb zavarok nélkül keresztül nem vihető.«

Egy faluban, Bornstedtben, az anyakönyvvezető a királyi Gutsvorsteher. Poroszországban ugyanis a nagybirtok azzal a teherrel is jár, hogy a nagybirtokos a közigazgatás és rendészet első fokú teendőit mint községi előjáró ingyen ellátni köteles. A nagybirtokos ezt rendszerint gazdatisztjei által látatja el, a kiket ő fizet. Ezek vezeték aztán az anyakönyvet is oly helyeken, a hol a földbirtokos egyszersmind községi előjáró. Bornstedtben tehát, a hol a király a földesur, a Standesamtot a királyi jószágigazgató kezeli.

A paraszt anyakönyvvezetés elég primitív Poroszországban is. Az emberek tudnak ugyan írni és olvasni, és a nyelvet is értik, de ennél többet alig tudnak. A törvényt és az utasításokat csak félig értik, némelyek sehogy sem. Az anyakönyvekben van elég hiba, sok kiigazítás és törlés. A lap szélén a helyesbítéseket nem irtják alá a felekkel. Azt ő nekik senki sem mondta, hogy ezt így kell tenni. Revisió náluk emberemlékezet óta nem volt. Szerencsésük az, hogy a viszonyok náluk igen egyszerűek. Csak falubeliekkel van dolguk és ők azokat, akik hozzájuk fordulnak gyerekkoruk óta ismerik. Komplikált esetek vagy félvezetések nem fordulnak náluk elő és így, ha a bevezetések szövegében kiigazítások vagy törlések elő is fordulnak, az anyakönyv a valódiság tekintetében nem kifogásolható.

Bettenhausen faluban 2200 lakossal a polgármester három reáliskolát végzett, azóta a mezőgazdasággal foglalkozott, külön fizetést az anyakönyvvezetésért sem ő, sem helyettese nem kap. A múlt évben volt 70 születési és miután

ság volt s te oly hévvel kurizáltál a lányoknak? Akkor én még kurta szoknyás lányka voltam s eszem ágában sem volt, hogy idővel a feleséged leszek.

— Hát arra emlékszel-e, — folytatja a férj, mikor a templomból kijövet reádvartam? Akkor tetszettél meg nekem, mikor ott a templomban a padban térdelve olyan áhitattal imádkoztál. Mintha csak tegnap történt volna. Nem tudtam ki lehet az a szép leány s a mise végén künn a templom ajtajában várakoztam rád. Hanem hiába mert mikor arra került a sor, hogy meglássalak, valaki megérintette a vállamat, én hátra néztem s egyik barátomra ismerve, beszédbe ereszkedtünk.

— Igaz, szólt a szép asszony, mialatt elpirult s arca kigyuladt, hanem azért megláthattál, mert mikor haza mentél, ott voltam nálatok s bemutattad magad.

Kunos Antinak sehogy sem tetszett ez a párbeszéd. Bántotta, hogy a szép asszony olyan melegen tud beszélni a férjével való ismeretségiükről s kezdte sejteni, hogy azok az epedő tekintetek nem is voltak olyan epedők, a minőknek gondolta. Egészen önkénytelenül s bizonyos hidegséggel kérdezte: Hát aztán?

Aztán azt mondta a mamuczim (Makó Gyula mamuczinak hívta a feleségét), hogy délután Verődre mennek. Én meg gondoltam egyet. Verődtől nem messze esik Királyrév, csak a Vág választja el.

Ott lakik a bátyám, elmegyek hozzá. S elő is adtam szándékomat, ugy-e? Azt mondtam, hogy — ha megengedtetik — veletek tartok Verődig s ott átkelve a kompon Király-

révre megyek a bátyámhoz, ahol ugyis dolgom van. Ti beleegyeztek, a mamád is, te is. Most is emlékszem rá mikor verődön leszáltam s a kompra ültem, ti fehér kendővel intgettetek utánam. Milyen boldog is voltam akkor! A bátyám nem tudta elképzelni, mi bajom van. Persze furesa is volt; épen hogy meguzsonáztam náluk s azt mondtam, hogy sietnem kell Verődre, mert ott várnak rám. Nem magam jöttem hát alkalmazkodnom kell hozzátok, mert egy kocsi volt s utóbb még elmentek s én ott rekedek Királyréven. A bátyám mindebből keveset értett, hanem azért helenyugodott, pedig ugyancsak nem értette, hogy miért mentem hozzá oly meszszirol csak azért, hogy meguzsonázzam.

Verődön aztán hosszabb ideig együtt voltunk s mikor azt mondtad, hogy holnap visszautazol Pestre a nevelő anyádhoz, arra kértelek, hogy maradj holnaputánig. Emlékszel, Mamuczí? Makóné boldogan mosolygott s ígent intett a fejével.

Sokáig és szépen kértelek s te végre beleegyezted. Azt mondtad, hogy jól van, maradsz, hanem akkor táviratozni kell a nevelő mamádnak. A többit már nem hallottam, mert sietve siettem, hogy feladjam a táviratot. Mikor visszajöttem, azt kérdezted, mibe került a távirat? Persze azt válaszoltam, hogy semmibe.

— Ho-hó azt nem engedem meg, ugye azt mondtad? Aztán elővettél egy forintot s nekem nyújtottad. Ez alatt kitünő eszmém támadt! a forintot elfogadtam s azt gondoltam, hogy ez a forint alkalmat ad a levélírára, be kell róla számolnom. Ugy is tettem,

mikor harmadnapra Pesre mentél, nemsokára levelet irtam, melyben számot adtam a forintról. Te válaszoltál s megköszönted fáradságomat. Aztán a többi magától jött. Én megint irtam, te vissza irtál s nem telt bele egy esztendő, hogy jegyesek, majd férj és feleség lettünk.

E szavaknál letette Makó a kártyát, oda ment mamuczijához s homlokon eszókolta. Kunos Anti láthatta, hogy a szép asszonyka egészen felelevenedett boldogságának az elbeszélése alatt s a esók, mely Makóéknak a szerelmüket most, két év után mintegy megpecsételte, rá zuhany volt s teljesen lehűtötte önhitt érzelmeit. Érezte, hogy eddig csak képzelődött s ezután következik a valóság. Felállt, magára vette a kabátját s azt mondta, hogy: Ma ugyan keveset kártyáztunk; no majd holnap kipótoljuk. ....

Apróság.

* **Tul akart rajta tenni.** Gortsakoff hercege, Katalin ezárné kegyeltje, a midőn beakarta új palotáját rendeztetni, az egyik akkori hírneves festőművészhez ment, hogy képeket rendeljen meg nála.

— Mi ez itt? — kérdé a hercege, az egyikre mutatva.

— A tizenkét apostol — felelé a festő.

— Ninez ez már Annenkoff gróf házában is?

— Igen.

— Szép. Csinálja meg hát nekem is ezt a képet, de kérem — tizenny apostollal!

kórház van helyben 217 halálesete és 24 házasságkötése. Az anyakönyveket elég csinosan és rendesen vezeti. A helyiség a község házában van, egyuttal Amtsstube. Egyetlen szoba, elég szűk és faházban van, nem tűzmentes.

Heiligenrode falu 1085 lakossal, hozzátartozik Sandershausen 1000 lakossal. Az anyakönyvvezető közönséges paraszt, kit a mezőről hivattam haza. A községnek nincs külön háza, a polgármester saját házában engedett át egy szobát a hivatal részére, melyben azonban ő is lakik. Abban a szekrényben, ahol az anyakönyvet őrzik, saját fehérműit is tartja. A ház, mint mindégik itt a vidéken, emeletes faház, igen festői, de abszolúte nem tűzbiztos.

A polgármester ur maga végzi el az anyakönyvvezetést, de persze nem veszi a dolgot oly szigorúan. Így például az utolsó bejegyzés nem volt keresztülvive a másodpéldányon. Azal mentette ki magát, hogy tegnap este későn jelentették be ezt a születési esetet és ő a munkától már nagyon fáradt volt, azért nem írta be az esetet mindjárt a másodpéldányba. Azt azonban nem indokolta meg, miért nem írta be a másnapon délutáni öt óráig, a mikor nála voltam.

Az anyakönyvvezető iskolába nem járt, de írni olvasni saját szorgalmából tanult meg. A közoktatásig vitte és Sedan óta a sok lövöldözéstől nagyot hall. A múlt évben 79 születési, 46 halálozási és 13 házasságkötési esete volt. Iktató könyvet nem vezet.

Az észlelt eredményt összegezve, arra az eredményre jutunk, hogy az állami anyakönyvi ügynek modern alapokon való olyan szervezése, hogy az az állami jogrend és közgazdálkodás minden igényeinek megfelelően, nem csekély dolog. Sokkal nehezebb azt jól megcsinálni, mint például a telekkönyvet vagy a katasztert. És mégis, míg az utóbbi intézményekre milliókat költünk, az anyakönyvi ügyre sajnáljuk a százezreket. A költségektől való irtózás annyira megy, hogy még a fővárosban is, ahol sokkal haszontalanabb dolgokra ezeket költünk, az anyakönyvi hivatalnak sem külön helyiséget, sem külön tisztviselőket adni nem akarnak. Az van tervben, hogy az anyakönyvvezetők legye- nek a kerületi előjárók, és a kerületi előjáróságok csak úgy mellékfoglalkozásként az anyakönyvi hivatal teendőit is ellássák. Ha az új anyakönyvi hivatalok működésüket megkezdik, az első 24 óra alatt be fogják látni, hogy ez teljesen lehetetlen. Az anyakönyv vezetése a fővárosban és egyáltalában minden nagyobb városban, mely a 20.000 lélekszámot meghaladja; egy oly anyakönyvi hivatal szervezését igényli, a mely kizárólag anyakönyvi teendőkkel foglalkozik.

NAPTÁR.

— Junius 8. —

Szombat. Róm. kath. Medard pk. Prot. Medard. Gör. kel. május 27. Hellád. Izr. Sivan 16. S. Nap kel 3 óra 53 p., nyug. 7 óra 33 p. Hold kelet 9 óra 22 p., nyug. 3 óra 47 p.

Jun. 9. A nagyváradi közs. polg. leányiskolai önképzőkör jótékonyezélu záróünnepélye d. u. 4 órakor a megyeház disztermében.

„ **9.** A „László”-malom új részvénytársaság megalakulása.

„ **10—29.** Vizsgák a főgymnáziumban.

„ **14.** Nagyvárad városi közgyűlése d. u. 3 órakor.

„ **15.** A megyei központi választmány ülése.

„ **24.** A „László”-malom elárverezése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss ezégnél Kishíd-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Urí-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsdé és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota, Nagypiacz.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

* **A koronázás évfordulója.** Ma van huszonnyolcadik esztendeje annak, hogy a királyával kibékült magyar nemzet színe-java felvonult az ország fővá-

rosába: Budapestre, résztveendő azon magasztos ünnepélyen, mely ritkán jut osztályrészül egy-egy nemzetnek ott, ahol koronás fők bölcsessége kormányozza az államot. Ma huszonnyolcz esztendeje annak, hogy ő Felsege I. Ferencz József, a legalkotmányosabb fejedelem felkent fejére tették Szent István koronáját. E napon megdobban minden magyar alattvalónak kebele és kíván boldogságot legfőbb urának, a királynak, akinek legnemesebb szíve van a királyok között. Az ország minden részében hálaadó isteni tiszteleteket tartanak és az összes iskolák szünetelnek e napon, ezzel is kifejezni akarván azt a mély hódolatot, melyet a magyar nemzet szeretett királya iránt érez. Éljen sokáig a király!

* **A miniszterek a Vaskapunál.** Orsován a Vaskapunál járó belügyi és kereskedelemügyi miniszterek fényes lakomát adtak. Az ebédén a hivatalos felköszöntők után érdekes epizód következett. Philoxenides török konzul lendületes franczia felköszöntőt mondott, melyben bámulatát fejezte ki az ezredéves kiállítás rendező magyar nemzetnek. A társaság részéről Neményi Ambrus válaszolt e felköszöntőre, hangsúlyozva a török-magyar barátságot és éltetve a szultánt. Philoxenides később újra felkelt, hogy a belügyminiszternek szép szavakban megköszönje Adakaleh török alattvalóinak az árviz alkalmából nyújtott jótéteményeket, mire Perczel Dezső francziául azt válaszolta, hogy nem csak belügyminiszteri, hanem mindenekelőtt emberi kötelességét teljesítette, a mikor segélyt nyújtott az árvizkárosultaknak. A lakosság fényes fáklyaszívenel lepte meg a diszében egybegyűlt társaságot.

* **A biharmegyei kis restauráció.** Mint már említettük. Biharvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 20-án tartja rendes évnegyedes közgyűlését. — Ekkor fog ugyanis betöltetni választás útján 4 szolgabírói és árvaszéki ülnöki állás, melyeket a belügyminiszter nem régiben rendszeresített — mint az alább közölt névsor mutatja, erős küzdelemek lesznek miután majdnem mindegyik jelöltnek erős pártja van. — *A szolgabírói állásra* pályáztak; *Fráter András*, megyei árvaszéki aljegyző, *Markovics Károly* cséffai tb. szolgabíró, *Főnagy Endre* közigi, gyakornok, *Boóthy Dávid* megyei tb. aljegyző, *Verner Kálmán* napidíjas ülnök, *Takács Sándor* megyei közigi, gyakornok és *Bielczky Vilmos* tb. szolgabíró. *Az árvaszéki ülnöki állásokra: Nagy Lajos* városi fogalmazó tb. főjegyző, *Markovics Márton* tb. aljegyző és *Szűcs Dezső* városi fogalmazó.

* **Az új királyi trón szőnyege.** A budai várba, ha a király lejött, eddig rendesen elhozták Bécsből a Burghban levő nagy értékű trónszékét is, a melylyel sok baj volt, mert a 30.000 frt értékű himzések a sok ide-oda huzrolás folytán majd tönkre mentek. Ezen a bajon úgy segítettek, hogy egy egészen új aranyozott trónszékét csináltattak, melynek a számára a m. kir. nőipariskola egyik volt tanárnője többek segítségével egy remek aranyhimzésű szőnyeget készített. Ez a trónszőnyeg közel 40.000 frtba kerül és a budai várpalota e célra berendezett két termében már másfél év óta dolgoznak rajta. A szerződés szerint a jövő év tavaszára készen kell lennie. A pompás kivitelű szőnyeghez való anyagokat Párisból hozatták. A legdrágább minőségű bársonykelme váltakozik benne nehéz valódi aranyrojtokkal és külön e célra hozatott lyoni selemmel. Az új trónszőnyeg himzéseinek motívumait a bécsi trónszőnyeg mintáiból vették, a melyek Mária Terézia királynő ízlését dicsérik, a ki azt a trónszőnyeget készíttette. Hogy a szőnyegnek, noha a kétfejtű sas rajta van, némileg magyar jellege legyen, a felső drapériák középerre oda kerül Magyarország művészileg himzett ezimere is. A nagybecsű műremeket ki fogják állítani az ezredéves kiállításán.

* **Iványi síremléke.** Tudvalevő, hogy Iványi Ödön síremlékének elkészítésével a nagyváradi »Szigligeti-társaság« Löwy Márton helybeli kőmetszőt bizta meg. Nevezett felhasználta a kedvező alkalmat, hogy Tóth István jónévű szobrász Nagyváradon időzik és kísérletet tett nála nézve, nem volna-e hajlandó Iványinak relief arczképét bronzból elkészíteni a síremlékhez. Tóth elvállalta a megbízást és már megis állapotok abban, hogy a kép felébe még egy szép bronzból készült koszorút is készít. Így tehát az Iványi síremléke megelépő szép kivitelűnek ígérkezik. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a szobrász-művész tegnap a Püspökfürdőt nézte meg, melyről anynyi szöveget olvasott és hallott.

* **Pályázat zeneosztódijra.** Néhai Haynald Lajos, kalocsai érsek a királyi pár ezüstmenyegzőjének, valamint az ő belső titkos tanácsosa történet kineveztetése alkalmából az egyházi zene, valamint az egyházi festészet és szobrászat fejlődésének előmozdítására tett, s a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kezelésére bízott alapítvány kamataiból a zene-osztódijra pályázatot hirdet a nevezett miniszterium. Az osztódij összege évi 300 frt. Elvezése az 1895. évi szeptember hó elsejétől 1897. évi augusztus hó végéig terjedhet, s indokolt kérelemre, kivételesen továbbra is engedélyezhető. A pályázótól a »Sub tuum praesidium confugimus« imának négy, öt vagy hat szólamu, »a capella« irányban való megzenésítése kívántatik. Pályázhatik minden magyarországi illetőségű egyén. Az osztódij elnyerésére irányuló és a kalocsai érsekhez Kalocsára ezimzendő folyamodványok és sajátkezűleg írott pályázati művek benyújtási határideje a f. é. szeptember hó utolsó napja. Az e napon túl postára tett pályázatok figyelembe nem vétetnek.

* **A megyei központi választmány ülése.** Biharvármegye központi választmánya folyó évi június 15-én a megyeház kistermében ülést tart. A választók névjegyzékének összeállítását megelőző eljárás kerül szönyegre.

* **A magyar történelmi társulat.** Tekei Géza gróf elnöklése alatt ülést tartott. Néhány új tag bejelentése után Fiók Károly Östörténet és kritika címmel tartott érdekes felolvasást. Dedek Krescens ismertette ezután Fraknoi Vilmos püspök értekezését Simon pátrászi érsekről, ki mint esztergomi kanonok magyar javadalmas volt, s V. Lászlónak és Mátyás királynak kiváló szolgálatakat tett. A folyó ügyek során bemutatták Wlassics közoktatásügyi miniszternek leiratát, melyhez Petényi Ottó és Wekerle László dr. munkálatait csatolták, Árpád Király kutatásáról. A miniszter ezúlszerűen látná e tárgyban egy vegyes bizottság kiküldését. A történelmi társulat a maga kebeléből Pauler Gyulát, Marczali Henriket és Nagy Gézát küldte ki. Thaly Kálmán néhány Rákóczy ereklyét küldött be. Az ezredéves kiállításra a társulat kiadványaival vesz részt.

* **Bimbó-hervadás.** Részvétellel értesülünk, hogy Moizes Alajos nagyváradi polgár Győző nevű tizenkét éves gyermeke elhunyt. A kedves gyermek haláláról a család következő jelentést adta ki: Moizes Alajos és neje szül. Pongrácz Rozália a maguk és számos rokonság nevében fájdalomtelt szívvel tudatják felejthetetlen fiuk Moizes Győző, várad-velencei 3-ik oszt. tanuló- nak folyó hó 6-án este 9 órakor, élte 12-ik évében, rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. Az Istenben megboldogultnak földi maradványai folyó hó 8-án d. u. 4 órakor fog- nak a »Hunyadi« gőzhengermalomnál levő lakásnál a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni s a Zöldkerti temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességtételle az elhunyt rokonai, iskolatársai és barátai tiszte- lettel meghivatnak. Nagyvárad, 1895. június hó 7-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Évzáró diszgyűlések.** Két meghívót kaptunk. Mindakettő két jóhirű katolikus intézet évzáró ünnepélyére vonatkozik. A teljes szöveg ez: Meghívó. A Szent Imre önképző-egylet f. évi június 9-én, d. e. 11 órakor, a »Kath. Kör« helyiségében (szerviták épülete) tartandó évzáró diszgyűlésére. Tárgysorozat: I. Elnöki megnyitó. Tartja ifj. Zichy János gr. dr. II. Nyitány. Előadják zongorán négy kézre ifj. Szaunter Zsigmond és Clauser Mihály. III. Évi jelentés. Tartja Lengyel Zoltán e. i. titkár. IV. Gyűrky Ödön dr. Költmenyek. Felolvassa Erdősi Jenő. V. Boecherini. Menuett (yonós öös). Előadják: Mambriny Gyula, Haris Jenő, Roubal Rezső, Góbbi Gyula és Roubal Vilmos. — Meghívó. A nyitrai nagyobb papnevelő-intézet, magyar egyház- irodalmi iskolájának, folyó évi június hó 9-én tar-

tandó évszázó diszgyűlésére. Kezdeté délután 4 órakor. Tárgysorozat. 1. »Normannok dala.« Küc-ken Ferencztől. Énekli az intézeti énekkar. 2. »Elnöki megnyitó beszéd.« Mondja: Schmidt Géza, IV. é. h. h. 3. »Gavotte.« Beehr Ferencztől. Hegedű-é. h. h. 3. »Gavotte.« Beehr Ferencztől. Hegedű-Solo. játssa: Gábryel Sándor, II. é. h. h. 4. »A socializ-ki-séri: Korilly Géza, II. é. h. h. 4. »A socializ-mus.« Értekezés. Irta: Bélik Mihály, III. é. h. h. Felolvassa: Koszecz Ernő, III. é. h. h. 5. »A ta-vasz.« Dürnertől. Előadja az intézeti énekkar. 6. »A Vatikán.« Költemény. Irta: Pályi Ede. Szavalja: Hamar Kálmán, I. é. h. h. 7. »Jegyzői jelentés.« Előterjeszti: Bélik Mihály, III. é. h. h. 8. »Legked-vesebb tanyám.« Mangold Károlytól. Énekli az inté-zeti énekkar. 9. »A pályaművek« bírálata és a pá-lyadíjak kiosztása. 10. »Induló.« Dusinszky Lipót-tól. Előadják: hegedűn Gábryel Sándor, II. é. h. h. harmoniumon Markovics Kelemen, III. é. h. h. zong-orán Korilly Géza, II. é. h. h.

* **Csatornázás és nyugdíj.** A városi és pénzügyi bizottság f. hó 10-ikén (Hétfő) délután 3 órakor a városház tanács termében együttes ülést tart. Az ülés tárgyát a város általános csatornázása tárgyában tett ajánlat képezi. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a vá-rosi nyugdíjbizottság ugyancsak június 10-ikén délután 3 órakor fogja megtartani évnegyedes ülését.

* **Hyperloyalis esküdtszék.** Szemneez Emil tartalékos honvéd főhadnagyot, a »Ma-gyar Allam« felelős szerkesztőjét egy czikké-ben foglalt állítólagos királysértés miatt 9 hó-napi államfogházra ítélte a budapesti esküdtszék. Mint Székessy hérvárról táviratoz-zák, a székesfehérvári 81. sz. honvéddandár tisztikara Huber Andor tábornok elnökle-te alatt tartott gyűlésén tárgyalta ugyane dandár kötelekébe tartozó Szemneez királysértési ügyét. A tiszti gyűlés harminczegy szavazattal egy szavazat ellenében kimondta, hogy Szemneez Emil tartalékos honvédfőhadnagy ellen király-sértésére való elítéltetése miatt a becsületügyi eljárás megindításának helyét nem látja. Ime, a budapesti polgáresküdtök loyaltásban tul akartak tenni ő felsége katonáin.

* **»Járkálni a rozsok között«.** Egy régi, kellemes zenéjű operettből egy sor. Ha jól em-lékszünk »Kisasszony feleségem« énekli, de olyan gyermekes ártatlansággal, hogy jól esik hallani annak is, a ki megérti, annak is, a ki csak sejti és annak is, aki egyáltalán nem érti meg az operettszerű vonatkozást. Tóth Erzsé is ott járka a rozsok között tegnap délután a Bónai-kut közelében csipte meg egy nagy-várad András, akinek udvariatlan közbelépé-sére egyet pitypalattyt a fűj és vágott rá erősen a fülemile... Tilos, tilos, tilos!... és rendnek muszáj lönyyi. Minek is van szerelem a világon?

* **Népviselő az ezredéves kiállításra.** Molnár Árpád, az opera és népszínház fes-tője, tudvalevőleg azzal van megbizva, hogy a hazánkban divó népviselőket a millenniumi kiállítás számára megfesse. Molnár pünkös-d előtt érkezett vissza alföldi körutjából. Különö-ser Szegeden tartózkodott hosszabb ideig, ahol eredeti tanyai alakokról vett fölvételeket. Ju-liushan Gömörvármegyébe készül Molnár, hogy az ottani magyar, palócz és tót viseleteket meg-fesse. Molnárt, ki Dániel miniszter ajánló levelével utazik, mindenütt nagyon szívesen fogadják segítségére vannak munkájában.

* **Gróf Zichy Jenő expedíciója.** A szeg-zárdi esperes-plébános Wosinszky Mór, ki gróf Zichy Jenő ázsiai expedíciójában vesz részt, Piätigorszkból levelet küldött haza: ebben a hírneves régész többi közt ezeket írja: »Uta-zásunk alatt engem ért a legnagyobb csalódás, mert az ásatásokra nem kaptam az orosz kor-mánnytól engedélyt. Eltekintve a reám nézve kellemetlen csalódástól, utunk messze benn a hegyekben elég keserves. Egész napon át dö-czögünk, hol telegán (2 kerekű taliga), hol troj-kán (2 tengelyre helyezett szük teknő) járatlan utakon ugy, hogy mire este megállapodunk, úgy érzem magamat, mintha kerékbe törtek volna. Tört, zuzott tagjainkat azután a pusztá

földön fekvé pihentetjük. Egy darabka sajtból áll lakmározásunk, melyre hó-levet iszunk. Ha törzsfőkhöz (knyáz) érünk, kik még mindig her-czegnek czimeztetik magukat, de tényleg csak orosz rendjellel lekenyerezett rabló-főnökök, ott már lenyuznak egy-egy birkát és nyárson meg-sütik, de elmegy étvágyunk, mert a mellettünk állva étkező hercegek markukkal nyulnak tá-lunkba s oda dobják vissza a leszopogott csontokat.« — Az expedíció tagjai május 30-kán indultak át a Kaukázus gerinczén, a vad-regényes Darjeli hágón át vezető gruzi (georgiai) hadi úton, a mely a Terek folyó völgye felett kanyarog s 8000 láb magasságra egész a ha-tárig felmegy. A társaság 31-én ért Tifliszbe.

* **Halálozás.** Nagyvárad egyik köztiszte-letben állott izraelita vallásu polgára halt meg tegnapelőtt délután Held Izsák, kinek a Sz.-László-téren üzlete van, vesebajt kapott és a robustus ember nap mint nap összébb-összébb esett annyira, hogy utóbbi napokban már nem tudta elhagyni az ágyat. Halála a városban különösen hitsorsossai körében, nagy részvétet keltett. Neje és egyetlen leánygyermeké siratja. Temetése ma megy végbe a sz.-lászlóteri laká-sáról. Nyugodjék békében!

* **Magyarok kivándorlása Oroszországba.** A sárosmegyei Komlósa községből, mintegy száz földműves család olyan vidéket készül ke-resni, ahol megélhetnek. Othon áruba bocsá-tották mindenüket, hogy minél hamarább utra kelhessenek — Oroszország felé. Azt mondják, hogyha ott éppen adót kell fizetniök, megfize-tik azt az oroszoknak szívesen, mert az nem hagy-ja éhen halni a polgárait, mint a magyar liberális kormány.

* **A sertésvész.** Nem mondhatjuk már a kő-bányai sertésvész, mert az ország különböző részei-ben pusztít a vész; ma már országos jellege van, sőt a külföldön is konstatálják, hogy e betegségben hullanak el a sertések. S most, a mikor már az egész ország fertőzöttnek tekinthető, a kormány is kiadta rendeleteit a sertésvész esetén teendő ható-sági intézkedésekre vonatkozólag. Tegnap érkezett leiratában utasítást ad az állatorvosoknak, utasítást a fertőzött állatok leölésére, s az így leölt sertések testrészeinek közfogyasztásra bocsájthatása iránt, a beelési eljárásra, a fertőzés gyanúja miatt kisajá-tított sertések elszállítására vonatkozólag, s végül a sertésvész főbb és szembeötlőbb tüneteinek leírását is közli.

* **A golya mint házassági akadály.** H. Gyuszt csak pár nap választotta már el attól, a boldogságtól, hogy örök hűséget esküdjék a menyasszonyának Kolozsvárt. A nagyvárad-i zenészlegényt ebben az édes epekedésében erő-sen megzavarta tegnap egy másik leány, a ki a menyasszonynak megírta, hogy ne menjen ahhoz a csábító legényhez, aki öt eddig bolon-dította nótával, hamis ígéretekkel, mert az ő lakását golya kerülgeti és azzal a bi-zonyos golyával ugyancsak meggyűlik majd a baja a Gyuszinak. De ha mégis elszánja magát a menyasszonyságra, akkor fizessen 150 forint kárpótlást. A menyasszony a levélre Gy-uszinak adott választ és visszautasította a kezét.

* **Zsidó heccz Bécsben.** A währingi 18-ik kerületben antiszemita zavargás volt. Egy kaftános lengyel zsidó meglátogatta bátyját, kinek Währing-ben pálinkás boltja van. A városrészbéli gyerme-kek nagy lármával futottak utánna egészen a pá-linkamérésig, a hol a lármás tömeg már több száz főre rugott. Itt egyszerre azt a hírt kezdték ter-jeszteni, hogy a lengyelzsidó a gyermekeket a pá-linkás boltba esalta és rituális czélra le akarja őket mérszárolni. A tömeg erre kövekkel bombázta a bol-tot, melyet be kellett esukni. E közben ugyanabból a házból néhány betegápoló egy beteg aszszonyt szállított a kórházba, mihelyt a esőselék ezt meg-látta, nyomban azt kiabálta, hogy itt viszik a meg-gyilkolt keresztény gyermekeket. Végre kivonult az összes városrészbéli rendőrség, mely a zendülő tö-meget szétverte.

* **Visszautasított alapszabályok.** Az ár-tándiak — mint már említettük — olvasó egyület akarnak alakítani. Fel is terjesztették

az alapszabályokat a miniszterhez. Ez azonban pótlás végett visszaküldte azokat, mert a tör-vényes alakszerűségeknek meg nem felelnek.

* **Egy exképviselő turpissága.** A »Felső Torontál« kikindai ujság jelenti, hogy az államva-sutak Mokrin állomásán épületes jelenet szemtanuja volt az utazó közönség. Iszakovits Milán volt ország-gyűlési képviselő egy mult évi lejárt első osztályu szabadjeggyel utazott a vonaton, a mit a kalauz észrevett, s a nevezett urat a lap közlése szerint leszállította Mokrin állomásnál a vonatról és főnök elé vitte. A volt képviselő izgatottan követelte vissza a jegyét, de a kalauz nem adta, hanem Mehet-et kiáltott, s az induló vonatra ugrott. Iszakovits utána futott, s lerángatta a kocsi felhágójáról, mire a vonat megállt. Ujra a főnökhöz mentek, a hol, midőn a kalauz kezében a jeggyel gesztikulált, Iszakovits kikapta azt a kezéből, s többé nem adta vissza. A vonat öt pereznyi állás után tovább indult.

* **Tizenhárom éves tyuktolvaj.** Csak 13 éves, de már ismerik a nagyvárad-i rendőrség-nél régebb idő óta. Mindig enyves volt a keze, gyenge a szive; a mit a szeme meglátott, nem igen szerette ott hagyni a keze. Szóval noto-rius példány Mihalovszky Dezső. Tegnap kilencz tyukot fogott össze Bereczky Géza udvarán. De rajta vesztett és befogták. A ja-vítóintézetbe kerül a mákvirág, ha így halad a 5-oskorig.

* **Lezuhant vonat.** Csütörtökön éjjel Sár-bogárd és Pinczehely községek kö-zött, nagy felhőszakadás és jégeső volt, amely Simontornya és Pinczehely kö-zségek között a vasuti töltést alámosta. Éjjél-kor haladt az 1075. számú tehervonat az alá-mosott részen végig, a 60-ik számú őrháznál kisiklott és a vizzel telt mélyvasuti árokba zuhant. Tizenhét kocsi egymás fölé torlódott s izzéporrá zuzódott, a vonatkísérő személyzet azonban csodálatos-képpen sértetlen maradt. Az öt pereczel ké-sőbb arra robogó személyvonatot még idejé-ben megállították. A vonatok csak átszállással közlekednek.

* **APRÓ HIREK. Ajándék album a pápának.** XIII. Leó pápa pünkösöd vasárnapján külön kihallgatáson fogadta Vech bárót, a bádeni nagyherceg kamarását, aki egy remek albumot nyújtott át a pápának a nagyherceg megbízásából. Az album a bádeni nagyhercegség nagyobb tem-plomainak fotografiáit tartalmazza. — **Ugron gyá-sza.** Ugron Gábor orsz. képviselőt sulyos csapás érte. Testvére Ugron Kálmán földbirtokos e hó 4-én, 30 éves korában tüdővészben elhunyt. — **Bem apó öcsese itthon.** Legközelebb — mint Eper-jesről írják — érdekes új földbirtokosa lesz Ma-gyarországnak. A mesztoszkói nemesi birtokot ugyanis Bem László, Bem apónak az öcsese vette meg. Az új földbirtokos Sárosmegyében, a szidniki járásban telepszik meg.

**
x **Urak figyelmébe!** Szíves megtekintésre kérem kalap-, cipő- és divatáru raktáramat. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét fehér- és színes- batist ingekre, férfi-, nő- és gyermek sárgaczipőkre. Stern Lajos divatáru rak-tára Bémer-tér, (Poynár ház.)

x **Magyar gyártmányu varrógépek-nek** raktárat nyitott Kalenda János a Sas (Kossuth-) utcában. Egyedüli elárusító Biharmegyében és esa-kis első rendű »Adria« nevű gépek kaphatók. Felhívjuk olvasóinkat mai lapunkban levő hirdeté-sére.

I R O D A L O M.

— »Keresztény elbeszélő könyvtár« czi-men új vállalat indult meg. Czélja keresztény szellemű és erkölcsnemesítő elbeszéléseket és regényeket kiadni. Az 1. szám: »Beatus bar-langja« czimű elbeszélés most jelent meg. Igen érdekes és vonzó. A legkedveltebb német írók egyike írta. Igen alkalmas olvasmány az éret-tebb ifjuság számára. Ara 40 kr. Megrendel-hető Wajdits Nándor, könyvkereskedőnél Buda-

pest, Üllői-ut 21. szám. — 1895. évi június hó végéig kiadónál is e czimen: Tisztelendő Sztroiny Antal, Deszk, u. p. Szőregh (Torontálme-gye). Fenti határidőn belül, ugyanezen czimen előfizethetni a 2. számra is. A 2. szám: »Az irországi kunyhó« cz. elbeszélés pár hónap múlva jelenik meg. Ára 30 kr. Különösen ajánljuk a tanügyi körök figyelmébe, mert az iskolai év végével legalkalmasabb jutalom ajándékul.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szombat: *Faust*. Opera.
Vasárnap: *Brankovics György*. —
Este: *A piros bugyellárás*.

Faust. Erdekes opera előadás lesz ma a szinkörben. — Barbier és Carró nagy hatású operáját — »Faust«-ot adják a czimszerepben Mezei Mihálylyal. — kivüla a főbb szerepeket: Réthy Laura, Bartsch Aranka, Sugár Aranka, Hunyady és Solyom fogják játszani.

A szókimondó asszonyság 50-szer. A népszínházban tegnap, pénteken 50-edszer adták a Szókimondó asszonyságot, a mely hat hónap alatt érte meg ezt a jubileumot. A címszerepet Blaha Lujza asszony játszsa, kinek az lesz utolsóelőtti föllépése nyári szabadsága előtt. Csatai Zsófi, Siposné, Szirmai, Solymosi, Kis Mihály, Szabó Antal, Tollagi, Ujvári mind az ötven előadásban résztvettek.

REGENY-CSARNOK.

Későn.

Robinson F. W. után: M. J.

(Folytatás.)

— Igen. — ostobaságokra. Miért is nevez-nők másképp? — volt a durva felelet.

— Jól van Ben, de mi ketten nem tánc-zolunk ma este együtt.

— Ohó, hát innen fú a szél? Nos, legyen — találok én magamnak elég tánczosnót.

— Csak rajta — örülni fogok, ha találsz, vélekedék Sef egykedvűen.

— Atk . . . . .! Nem fogom magam ki-tenni minden szeszélynek. Megyek és egy más leánnyal csak azért is halálra tánczolom ma-gam. É szavakkal mint egy bomba ugrott fel az asztal mellől.

— Menj, jó mulatságot! kiáltott utána a leány gúnyosan.

Ben, egy mormogó, épen nem szeretetre-méltó és nem szép fiu, halvány arccal és alacsony termettel, kisetett az ajtón, anélkül, hogy csak egy tekintetre is méltatta volna az elhagyottat. Dudley figyelmesen szemlélni kezdte a leánykát. Gondolkodó kifejezés ült arcán, mely azonban csakhamar kedves mosolynak adott helyet. Ugy nevetett maga elé, mintha az elmúlt jelenet nagy mulatságot szerzett volna neki.

— Ugy látszik, ön nem nagyon veszi szí-vére e fiatal ember haragját, fordult Dudley hirtelen a leány felé. Kiejtette e szavakat, a nélkül hogy tudta volna mit tesz. Különben semmi különös nincs abban, ha egy fiatal leányt valaki a tánczteremben megszólít. Különösen érdekelte őt az emberi természet s előszere-ttel tett jellemtanulmányokat.

Az idegennek hirtelen jövő megszólítása bámulatba ejtette a fiatal leánykát, de zavarba nem hozta, mert hisz utóvégre a Grandison házban az urak bemutatása nem volt az előírt kötelesek közé sorozva.

— Ebben igaza van, — felelé fejével bólintva.

— De ő, úgy látszik, nagyon is haragos, folytatá Dudley tettetett komolysággal.

— Majd lehül, ha haragos, elég régen ismerem már ezt az urat! válaszolt a leányka kedves mosolylyal.

— Ön tehát hozzá van már szokva apró szeszélyeihez?

— Természetesen!

— Vajjon nem volna okos dolog bocsána-tot kérni tőle?

— Én kérjek bocsánatot? Én? kiáltott a

leányka, komolyan véve Dudley szavait. Majd visszafizetem én ezt még neki, a felől nyugodt lehet! Meg fogja látni.

— Félek, hogy nem fogom meglátni, mert mindjárt mennem kell.

— Mennie? Igazán? — kérdé a leányka félig elbámulva, félig megütődve, mert komi-kusnak tetszett előtte az, hogy valaki elhagyja az »akadémiát,« mielőtt a zenészek az utolsó darabot befejezik. Csak most méltatta nagyobb figyelemre különös szomszédját s csak most vette észre, hogy az jobban van öltözve s egy-általán egészen másképp néz ki, mint a Grandison ház többi mindennapos vendégei. Mit keresett itt az a piperkőcz azzal a pompás virág-csokorral világos öltönyének gomblyukában s a csillogó aranygombokkal fehér ingében? A leány azonnal megváltoztatta magaviseletét és sokkal tartózkodóbb lett, mintha csak most jött volna hirtelen annak tudatára, hogy ez idegen ur csak tréfát űz vele azért, hogy magának mulatságot szerezzen. E váratlan, hirtelen jövő változás lényében újabb meglepetést képezett Dudley számára, kinek különben is tetszeni kezdett a leányka szép, kellemes arca.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Az új anyakönyvek felügyelete.

Budapest június 7. (Saját tud. táv.) A kormánynak az a terve, hogy az izraelita Fekete Józsefet az állami anyakönyvvezetők főfelügyelőjévé nevezze ki, váratlanul akadályokba ütközött. A felsülés eltakarása végett az egész tervet el-ejtik és egy helyett 28 kerületi felügyelői állást szerveznek, melyek mindegyikéhez 180—200 anyakönyvvezető lesz beosztva. Ez állások (VII. és VIII. rangosztály, 600 frt utazási átalány) nyilvános pályázat útján lesznek betöltve. A megkivánt kvalifikáció teljes jogvégeztség.

Királyi kihallgatás.

Budapest, június 7. (Saj. tud. táv.) Király ő Felsege — mint Bécsből jelen-tik — ma délelőtt gr. Goluchovszky kül-ügyminisztert és Windischgrätz herczeg osztr. miniszterelnököt külön kihallgatá-son fogadta.

Bánffy korrigál.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Andrassy A. grófnak a tegnapi delegáció-nális ülésen elmondott beszédéből azt a passzust, melyben a magyar érdekeknek az utóbbi időben nem egészen megfelelő politikát rója meg az elnök, — Bánffy báró a gyorsírói feljegyzésekben kikorri-gálta olyan értelemben, hogy »mint eddig ezután is megfelelő politikát követ. . . .« — Andrassy Aladár gróf beszédének visz-szakorrigálását követelte, mely incidens-ből kifolyólag közte és a miniszterelnök között az elnöki irodában éles összetűzés történt.

Oriási felhőszakadás.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Sopronból távirják, hogy tegnap délután óriási felhőszakadás volt, mely Kabold községet teljesen elöntötte; a lakosság nem tudott menekülni. Több mint száz községi lakost nem találnak. Az ár elvitte a hidat. A lackenbachi posta kocsissal, lóval együtt eltűnt. Számos ház elpusztult. — Bajor-országából szintén nagy felhőszakadást je-leznek, melynek 4 község és körülbelül 50 emberélet esett áldozatul. Az áradat a környék összes hidjait elsöpörte.

Uj tüzérségi felügyelő.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Beavatott katonai körökben erősen tartja magát a hír, hogy Ludvig altábornagy, a tüzérség főfelügyelője legközelebb nyugalomba vonul és helyét Kropatschek Alfréd altábornagy foglalja el. A változás állítólag azzal állana összefüggésben, hogy Ludvig altábornagnak rótták terhére a tüzértisztek hiányát a bécsi tiszti verse-nyeken.

A delegációk fogadtatása.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) Holnap délelőtt fogadja a király a dele-gáció tagjait, kik Széll Kálmánt kivéve — kit betegsége akadályoz — addig mind-nyáján megérkeznek Bécsbe. A király beszédét állítólag még Kálnoky fogalmazta.

Örmény főpap öngyilkossága.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) A trapezunti örmények főpapja Aivatsziván — állítólag a török hatóságok üldözéseitől elkeseredve — öngyilkosságot köve-tett el.

A bolgár fejedelem útja.

Budapest, jun. 7. (Saját tud. távirata.) Ferdinánd bolgár fejedelem hazautaztában teg-nap este Bécsbe érkezett.

Ujabb földrengések.

Budapest, június 7. (Saját tud. távirata.) Gráczból távirják, hogy tegnap délután a vidé-ken több faluban észleltek földrengést.

Uj bécsi nunczius.

Budapest, június 7. (Saját tud. táv.) A »Corriere della Sera« állítása szerint a bi-bornokká kinevezendő Agliardi helyére bécsi nuncziusnak monsignore Rinaldinit fogja ő Szent-sége kinevezni.

Közgazdaság.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara.
2480—1895. sz.

Értesítés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága meg-küldte kamaránkhoz a részére 1896., illetve 1898. év végéig szükséglenő pirszén szállításá-nak biztosítása tárgyában kiadott pályázati hir-detményét.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a pályázati feltételek a kamara hivatalánál a hivatalos órák alatt megtekin-tetők.

Nagyváradon, 1895. június hó 5-én.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, s. k. *Dr. Sarkadi Lajos*, s. k.
elnök, titkár.

2518—1895. sz.

Értesítés.

A temesvári cs. és kir. 7. hadtest hadbiz-tossága megküldte kamaránkhoz az aradi vár-parancsnoksághoz tartozó, s az aradi várban levő »Grenadier« nevű markotányos üzlet bérbe-adására vonatkozó pályázati hirdetményét.

Az árlejtés az aradi várparancsnokság által folyó évi június hó 17-ik napján, d. e. 10 óra-kor fog megtartatni.

Miről van szerencsénk az érdekelteket azzal értesíteni, hogy a pályázati hirdetmény feltételei a kamara hivatalánál a hivatalos órák alatt d. e. 8, d. u. 2 óráig bármikor megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895. június 6-án.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, *Dr. Sarkadi Lajos*,
elnök, titkár.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. június 6.

Budapest, június 6. I. Készárúzet. A külföldi tőzsdék lanyhalága folytán malmaink ma nagyon tartózkodók voltak, a kínálat mérsékelt de sürgős volt és lanyba.

Idegen búzában nem volt forgalom. Rozs irányzata lanyha, az árak 05 krral csökkentek, elkelt 6.10—6.15 frton Budapesten. Tengeri irányzata szintén lanyha, az árak csekély forgalom mellett 10krral olesőbbodtak. Árpa irányzata és ára változatlan. Zab irányzata szilárdnak mondható, a mit a csekély felhozatal tesz érthetővé.

II. Határidőnyelet. Amerika ma 1 és fél centnyi árhanlyást jelentett, mely körülmény piacunkra nagyon lehugolóan hatott, azonkívül nagyobb eladási megbízások érkeztek, melyek az irányzatot teljesen elnyomták. buza 10—12 krral, rozs 13—14 krral olesőbbodott, zab esőhiányra változatlan maradt.

Előfordult kötések: buza júniusra 7.36—7.40 frt, buza őszre 7.34—7.40 forint, rozs őszre 6.31—6.37 frt, tengeri júniusra 6.42—6.50 forint, tengeri július—augusztusra 6.49—6.58 frt, zab őszre 6.07—6.10 frt, káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.70—10.85 forint.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	123.—
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	126.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	124.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyereség sorsjegy-kölesön	158.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	148.—
Osztrák járadék papirban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	123.50
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1074.—
Magyar hitelbank részvény	492.50
Osztrák hitelintézet részvény	407.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	439.50
20 frankos arany (Napoleond'or)	961.—
Német birodalmi márka	59.30
London vista	121.25
Paris vista	48.10
20 márkás arany	11.85

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlét 38-ik szám. II. Kis bérlét 18-ik szám
Páros. Páros.

Szombaton, 1895. június hó 8-án.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely-
árakkal. Bérlétszünetben.

ALBUS tanár vendégjátéka:

» Kosmos «

Elektromos óriási díszképek mutatványa.

melyvel 4 héten keresztül a cs. kir. kertész-egyesület virágtermeiben Bécsben, I. Parkring és a lipseai kristály palota »Albert« csarnokában.

ALBUS természettudós

által felállítva voltak.

Csak a színpad nagysága és magassága teszik lehetővé, hogy ezen tárgyilagosa ábrázolásokat még eddig nem létező 500 négyzetlábnyi méretben előállíthatni.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal, bérlétfolyamban.

F A U S T.

Nagy opera 5 felvonásban. Zenéjét írta: Geunod. Szövegét: Barbier és Carré.

SZEMÉLYEK:

Faust, tudor	Mezei M.
Melítofeles	Csatár.
Margaretha	Réthy L.
Valentin bátyja	Hunyady
Mártha	Sz. Barts
Siebel	Sugár A.
Wagner	Sólyom L.

Diákok, katonák, polgárok, leányok, asszonyok, szellemek, angyalok.

Holnap vasárnap 1895. június 9-én két előadás.

Délután fél 4 órakor népelőadás, felére leszállított hely-
árakkal. Bérlétszünetben.

BRANKOVICS GYÖRGY.

Színmű 4 felvonásban.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal, bérlétfolyamban.

A piros bugyelláris.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban.

NYILTTÉR.

Uj varrógép-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomá-
sára hozni, hogy jelenlegi **norinbergi- és díszmü- áru üzletemet** egy

varrógép-raktárral

kibővíttem, illetve azt helyben egy különálló helyiségben a **Kossuth-utczában** (ezelőtt Sas-
uteza) a **Mezey-féle házban** helyeztem el.

Ezen üzletem vezetését **Feigenbaum Lajos** urra bízom, ki e téren már **25 éve működik**, így kellő szakképzettséggel rendelkezvén minden e szakmába vágó javításokat is eszközölni képes.

Raktáromon kizárólag csak **első minőségű varrógépek** találhatók és ezeket lehető **jutányos áron** bocsájtom áruba.

A varrógépekhez valamint **villanyos szoba csengőkhöz** szükséges alkatrészek raktáromon szintén jutányosan kaphatók.

A n. é. közönség szíves pártfogását kéri tisztelettel

(52) 1—3

Kalenda János.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinceszeteiből saját termésű érmel-
léki borok palaczkokban, valamint hordóban eladó. Bővebb tudósítást és árjegyzéket ad a számtartói hivatal Székelyhidon (Biharm.)

(137) 10—30

Legjutányosabban beszerezhetők

KALENDA JÁNOS müipararu raktárában
Nagyvárad, Sz. László-tér.

Uti válltáskák.

Esököpenyek.

Férfi kalapok.

Nyakkendők.

Sétabotok.

Zsebkések.

Ollók.

Torna eszközök.

Utiládák, böröndök óriási választékban.

Utikosarak zárral 4 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek kocsi-bölcsők 5 frt 50 krtól feljebb.

Gyermek Velocipedek 8 frttól feljebb.

Szikvizgépek 7 frt 50 krtól feljebb.

Disznóbőr nyergék 14 frttól feljebb.

teljes nyeregfelszerelés 22 frtért.

Revolverek 3 frttól feljebb.

Flobert fegyverek 5 frt 75 krtól feljebb.

Tajtpipák és szipkák.

China ezüst evőkészletek.

Gyermekjátékok.

Illatszerek és szappanok

legolcsóbb beszerzési forrása.

Ajándéktárgyak.

Salon-asztalkák

leszállított árban.

Varrógépraktár a fióközletben,

Kossuth-utca, Mezey-házban.

Ugyanott **varrógépkellékek** kaphatók és **villanyos szoba-csengő berendezések** eszközöltetnek.

(151) 1—10

Idel töltésű ásványvizek nagyraktárát ajánlja

JANKY ANTAL

hol minden bel- és külföldi friss töltésű ásvány-, gyógy- és savanyuvizek, nemkülönben

mindennemű forrástermények a legjutányosabb áron kaphatók. Biharmegye és Nagyvárad részére egyedüli főraktárt tartok a vizekből, mely utóbbi a *Schwalbacher* gyógyvízzel méltán versenyezhet.

BORSZÉKI, orig. SELTERS, PARÁDI és KORONDI

„SANITAS”

Valamennyi szikvizek között a legjobb és legegészségesebbnek bizonyult a

Dr. Grosz Albert, kir. törvényszéki orvos.

„SANITAS”

sterilizált szikvíz üzletemben *jégbe hűtve* üvegenként 4 krajczárért kapható. nemkülönben minden más fajta hűsítő italokat, mint citrom és málna

ASZTALI BORAIMAT

„GASEUST”

A NYÁR FOLYAMÁN *jégbe hűtve* szolgálom a t. cz. közönségnek.

Az összes szikvizek között az első helyet foglalja el ugy jószág, mint egészségügyi szempontból a sterilizált

S Z I K V I Z.

Dr. Berkovits Miklós, városi h. főorvos.

(130) 1-10

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Végeladás! Felhívjuk a nagyérdemű vevőközönség figyelmét azon körülményre, miszerint a helybeli piacon, a **Deutsch K. I.**-féle házban levő üzletünkben rendezett

VÉGELADÁS

már csak június 15-ig tart.

Dús választékban vannak még raktárunkon: *vásznak, asztal- és fehérneműek, férfi- és női ruhaszövetek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövetek* stb., melyek

mélyen leszállított árak mellett adatnak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(139) 9-15 NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa cég
Szent-László-tér,
DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

Csak június hó 15-ig! **Csak június hó 15-ig!**

Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett!

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.